

SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #1.2018

6
16

Vi gjør verden bedre!

Finn ut hvordan speidere fra ulike steder i landet gjør verden bedre, og se de fine bildene fra en mørketur med litt lys!

10
SIDER
FOR BEVERE OG
SMASPEIDERE

INNHold

FOR DEG MELLOM 6 OG 10 ÅR

VI GJØR VERDEN BEDRE!

side 6

TA MERKET: VERDEN OG VI

side 7

MØRKETUR

side 8

PATROLJEDYRET: EN LITEN BJØRN?

side 12

PREMIEQUIZ

side 12

FOR DEG MELLOM 10 OG 16 ÅR

VI GJØR VERDEN BEDRE!

side 17

DET DU GJØR, BETYR NOE

side 18

TEST: ER DU ENGASJERT?

side 20

ALT OM SPEIDER- AKSJONEN 2018

side 25 til 35

FASTE SPALTER

KORTNYTT, side 3

PEFFENS HJØRNE, side 36

PREMIEQUIZ 10-16, side 39

INFORMASJON, side 43

HVA ER DETTE? Bokstaven
og tallet viser hvilket
mål i programmerkene
saken passer til.
Merkene og målene
finner du i loggbøkene og i
Speiderbasen.

F-1

LEDER

REDAKTØR: KIRVIL KAASA

Gjør som mauren!

Mobbing, rasisme, søppel i havet, på strendene og andre steder i naturen, klimaendringer, ensomhet, urettferdighet og vold. Hva kommer alt dette av?

Mange av utfordringene vi står overfor her på Jorda kan virke nesten uoverkommelige. Det skal så mye til for å løse dem! Men tenk på dette: Veldig ofte er det hvert enkelt menneskes dårlige valg som til sammen har skapt problemene. Da må det jo også være hvert enkelt menneskes gode valg som bidrar til å løse dem!

Så kan du tenke på en stor maurtue. Den består av små kvister, barnåler, sandkorn og andre bitte, bittesmå byggematerialer. De som har bygd den er like knøttsmå, og likevel finnes det maurtuer i norske skoger

som er over to meter høye! Når veldig mange samarbeider og bidrar med det de kan, ikke bare én gang, men igjen og igjen, blir resultatene imponerende.

Hvis alle gjør litt, hver eneste dag, kan vi sammen gjøre verden mye bedre! Du er vel med?

God lesing!

Speiderhilsen

Kirvil Kaasa

ansvarlig redaktør

ALLTID BEREDT

Besøksadresse:

St. Olavsgate 25, 0166 Oslo

Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo

Telefon: 22 99 22 30

E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

Forbundskontoret til Norges speiderforbund er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa

Design: Løwehjerte

Forsidefoto: CF Salicath

Trykk: 07 Media

Opplag 6-16: 12 277

Redaksjonen avsluttet: 12.2.2018

Generalsekretær: Knut Harald Ulland

Speidersjef: May-Britt Roald

Bidragstere: Flyktninghjelpen, Silje Kroken, May-Britt Roald, Ksenia Sazonova og Bendik Fjeldstad

Redaksjonen:

Alexander Vestrum
Carl-Frederic Salicath
Christian Sangereid
Daniel Gauslaa
Eilif Tanberg
Hanna Mastad
Sahil Zafar
Tove Arntzen

KORTNYTT

TEKST: ALEXANDER VESTRUM OG KIRVIL KAASA

FOTO OLE HENRIK BACH

Speidere reddet medseilere

Da en av båtene forliste i Advents-seilasen ved Kopervik i Rogaland, fikk den hjelp av speidere. Speiderne kommer fra roverlaget til Kopervik KFUK-KFUM og var også med på seilasen. Det skriver Karmøynytt.

– Vi klarte å manøvrere båten bort til havaristen og fikk slengt ut en

line som de kunne klatre ombord med, sier speiderleder Per Melvær.

– De gjorde en formidabel innsats og opptredte på en svært profesjonell måte. De fremsto som svært drillt og flinke mennesker, sier David Sandhåland, en av dem som ble reddet. Den 24 fot store båten sank på kort tid.

Norges største juletrebål

Åkra speidergruppe startet det nye året med juletrebrenning på Åkrasanden. – Denne tradisjonen har vi hatt i mange år sier speiderleder og juletregeneral Hans Inge Fagerland. – Vi avslutter julen med å spise opp de siste julekakene, brenne treet og drikke kakao. Det er et arrangement for både speidere, speiderfamilier og resten av bygda, i år møtte det opp over 200.

I tillegg til at de som vil kan ta med seg juletreet for brenning, tilbyr speidergruppa også henting av trær. – Vi tar litt betalt for det, og pengene kommer godt med i speiderarbeidet. Vi fikk inn rundt 20 000 kroner i år.

– Med over 500 trær denne

FOTO: HANS INGE FAGERLAND

gangen har vi Norges største juletrebål. Så da er utfordringen gitt til andre grupper – er det noen som klarer å slå oss, eller skal vi fortsatt trone øverst på pallen om et år? spør juletregeneralen.

Tips oss

Her presenterer vi notiser om små og store speiderhendelser.

Fortell oss hva du driver med!

Har dere vært på en tur litt utenom det vanlige? Kanskje dere har gjort noe som er blitt lagt merke til i lokalsamfunnet?

Send bilde og en kort tekst til Speideren, så kanskje det havner i bladet: kirvil.kaasa@speiding.no

FOTO TROND ANDERS NORDBY

Tuva fra Hønefoss vant skrivekonkurranse

17-årige Tuva Moholdt gikk til topps i skrivekonkurransen til Magasinet og Framtida.no. Hun skrev et engasjert innlegg om sidemålsundervisning.

– Jeg tror det ligger i holdningen min. Jeg aksepterte tidlig at nynorsk er noe jeg må ha på skolen i minst fem år, så det var bare å gå med på det. Jeg fokuserte heller på hva jeg kan få ut av det, sier Tuva, som er aktiv speider.

Ordfører startet talen med Nord-leirsangen

Bodø-ordfører Ida Pinnerød (Ap) startet nyttårstalen sin med å lese de første versene av leirsangen fra Nord 2017, skriver Avisa Nordland.

– Nord 2017 viste Bodø fra sin aller beste side: En raus og åpen by med stort hjerterom, med beredskap på topp – og en by hvor vi gjør alt vi kan for at barn og unge skal ha det bra. Uansett vær og dusjforhold, sa ordføreren.

NM-vinnere fikk belønning av ordfører

Gaupe fra Riska speidergruppe var blant dem som fikk en påskjønnelse fra ordfører Stanley Wirak i Sandnes under hans nyttårstale. Patruljen gikk i fjor sommer til topps i NM i speiding. Belønningen var en skål, skriver Stavanger Aftenblad.

– Klart det er stas med en slik anerkjennelse. Den henger høyt. Og så er det veldig kjekt at det blir lagt merke til. Speiding er vel ikke det som stjeler flest overskrifter, sier patruljefører Ole Martin Bjelland (16).

Vestfold-speider tegnet kongelig skulptur

Sjetteklassingen Helene Brudevoll fra Holmestrand skal bidra til prinsesse Ingrid Alexandras Skulpturpark. Hun har tegnet «Jordas hånd». Dette er ett av fire forslag som ble plukket ut av juryen, skriver Kongehuset.no. Til Jarlsberg Avis forteller Helene at hun er blitt miljøbevisst gjennom speideren.

– Jeg var opptatt av at skulpturen skulle handle om å hjelpe. Jeg vil at folk skal tenke at vi må ta hånd om naturen og jorda når de ser

skulpturen, sier hun. Juryen mener skulpturen «viser et engasjement for verden vi lever i og minner oss på at vi som forvaltere må ta ansvar og verne om den». Nå skal den modelleres og etter hvert hogges i stein. I juni skal den avdukes i Slottsparken.

Jeg ville tegne denne tegningen fordi for meg betyr det at vi må ta vare på jorda.

50 000 til ny speiderhytte i Østfold

Kjølberg-speiderne i Fredrikstad krets har fått 50 000 kroner fra det lokale Bluzz-fondet. For litt over to år siden brant gruppas hytte ned til grunnen. Nå har de fått penger til inventar, skriver Fredriksstad Blad.

– Dette kommer godt med. Vi er

veldig glade for alt vi klarer å få inn av midler til dette, sier gruppeleder Patrick S. Johannessen. Det er lokalavisa og EnergiSalg som deler ut pengene i samarbeid. Hytta vil koste 3,2 millioner kroner, og 2,9 millioner kroner kommer fra forsikringspengene.

Falk kom i lokalavisa i Follo

«Hvis du tenker «Å, speidere er en gjeng med unger som spiser bark og kongler i skogen og ikke gjør en d****», så tar du feil. Vi har det morsommere enn du tror.»

Det skriver patruljen Falk fra Drøbak/Frogn speidergruppe i Follo krets. De fikk en artikkel på trykk i lokalavisa Akershus Amtstidende – eller Amta – som

en del av det å ta journalistmerket. Patruljen skrev om en tur til Håøya. Særlig er de glade i patruljeturer som denne.

«Forskjellen mellom en vanlig tur og en patruljetur er friheten. På patruljetur kan vi legge oss når vi vil, stå opp når vi vil, spise så mye godteri som vi vil m.m.», skriver de videre.

Dag skryter av speideren

Da Halden Arbeiderblad skulle kåre årets ildsjel, var Dag Lund (63) en av kandidatene. Han trekkes fram for dugnadsarbeid i Frelsesarmeen og som mangeårig speiderleder. Dag har jobbet som lærer, og han har alltid håpet at speideren skal kunne gi ungdom noe. Det har han også fått mange positive tilbakemeldinger om.

– Jeg har også hørt at speideren har vært et viktig sted for dem å komme til hvis de har hatt det tungt på skolen eller hjemme, forteller Dag Lund til lokalavisa.

Speidere snakket om fred i Florø

Tolvåringene Astrid Hovden og Susanne Elene Hennøen er speidere i Florø i Sogn og Fjordane. Da julegrana ble tent i byen, leste de Fredslysbudskapet, skriver avisa Firdaposten.

– Det var veldig mange folk her, men jeg var ikke redd, sier Susanne.

– Det var litt skummelt, for det var så mange som kom. Men det var kjekt også. Etter hvert, sier Astrid.

– Og det er jo viktig, det med fred. Å fortelle om hvorfor vi skal holde sammen og hva jula handler om, legger Susanne til.

VI GJØR VERDEN BEDRE!

FOTO: ALEXANDER VESTRUM | ILLUSTRASJON: KSENIA SAZONOVA

Mål:
L-1, 5,
S-3, 14,
v-1

Kjære småspeider, kjære beverspeider

I år er det mange speidere som kommer til å jobbe med å ta et merke som heter *Vi gjør verden bedre!* **Det merket ser du her. →**

En viktig del av å være speider, er å gjøre noe bra for andre og for verden rundt oss. Det kan for eksempel være å hjelpe til hjemme, plukke søppel i naturen, være en god venn, eller være med på Speideraksjonen.

Hver gang vi gjør en god gjerning, enten det er for noen vi kjenner, for naturen, eller for noen som bor langt unna, og som vi ikke kjenner, gjør vi verden rundt oss litt bedre. Har du dessuten lagt merke til at du kan bli glad av å gjøre noe fint for andre?

Mange saker i dette bladet handler om å gjøre verden bedre. Les dem gjerne, kanskje du får ideer til hva akkurat DU kan gjøre sammen med speidervennene dine!

I Norge er vi over 30 000 speidere, i hele verden finnes det over 50 millioner speidere. Hvis alle hver eneste dag gjør litt hver, kan vi få til veldig mye bra sammen.

Bli med og gjør verden bedre!

Speiderhilsen

May - Britt

Speidersjef

TA ET MERKE

TEKST: KIRVIL KAKASA | FOTO: INDIA CUB BULBUL UTSAV

Mål:
S-11

speiderbasen.no

Verden og vi

Du vet nok allerede noe om forskjellene mellom rike og fattige land. Vil du lære mer, kan du jo ta et merke!

Når du jobber med dette merket, får du kanskje ideer til hva du og andre kan gjøre for at forskjellene mellom landene i verden skal bli mindre. Alle vi som bor i et av verdens rikeste land kan gjøre noe for å hjelpe dem som ikke har like mye. Da gjør vi verden litt bedre for alle!

SPEIDERE I BÅDE RIKE OG FATTIGE LAND

Det finnes speidere i over 200 land i verden! I mange fattige land bruker

speiderne der mye av tiden sin til å hjelpe andre.

I 2010 var det et stort jordskjelv i det veldig fattige landet Haiti. 230 000 mennesker døde. Enda flere ble skadet. En og en halv million barn og voksne mistet hjemmene sine. Da var speiderne på Haiti med på redningsarbeidet. De lette etter mennesker i ruinene og ga førstehjelp til dem som var skadet. De delte ut drikkevann, mat og medisiner. Senere var de med på å rydde i kaoset av hus og veier som hadde rast sammen.

TA MERKET:

- > Se på et verdenskart og pek på tre land i hver av verdensdelene Afrika, Asia og Sør-Amerika.
- > Velg et afrikansk land, for eksempel Uganda. Finn ut hvor mange speidere det er der. Tegn kartet og flagget til landet. Lær deg hva landet heter på det lokale språket.
- > Lær en lek, sang, dans eller et eventyr fra landet.
- > Hvorfor er det store forskjeller mellom rike og fattige land? Finn ut hva vi kan gjøre i stedet for, eller i tillegg til, å gi penger, slik at forskjellene blir mindre.
- > Delta i Speideraksjonen sammen med resten av flokken. Sett deg godt inn i hva pengene skal brukes til og hvorfor speiderne samler inn til akkurat dette.

Kilde: Speiderbasen

MØRKETUR

TEKST: ALEXANDER VESTRUM | FOTO: CF SALICATH

I den mørke kveld

Det er spennende å gå en tur i skogen når det er mørkt! Småspeiderne fra 7. Oslo Kanaljene er hvert år på mørketur.

Men helt mørkt blir det ikke, i hvert fall ikke hele tiden.

A group of people, including a child, are walking through a dark forest at night. They are wearing headlamps and carrying backpacks, suggesting a night hike or a survival exercise. The scene is dimly lit, with the primary light sources being the headlamps and some distant lights in the background. The trees are bare, and the ground appears to be covered in leaves or snow.

Mål:
K-3,
V-9

HVA ER NATTSYN?

Den som har friske øyne, kan se ganske mye, selv om det er nokså mørkt. Det kaller vi nattsyn.

Barn har ofte bedre nattsyn enn voksne og gamle.

Øynene våre må venne seg til mørket før vi kan se godt. Hvis vi kommer rett fra et lyst rom og til mørket, ser vi først ingen ting. Etter noen minutter ser vi ganske godt. Men det kan ta opptil en halv time i mørket før vi har skikkelig godt nattsyn.

Hvis vi blir blendet av skarpt lys på en tur i mørket, kan det kjønnas som om vi blir blinde. Da må øynene venne seg til mørket på nytt.

Mange dyr har mye bedre nattsyn enn mennesker. Hvilke dyr tror du det er?

Hodelyktene virrer hit og dit når småspeiderne i er på vei gjennom skogen. Så slår alle lyktene sine av, og det blir helt mørkt. På denne turen skal småspeiderne øve på å ikke være redde for mørket. – På denne turen viser vi at mørket ikke er farlig, for det er det noen som synes, forteller en av lederne, Pål Schärer.

– Jorda snurrer rundt, og så kommer den siden vi bor på bort fra sola. Da blir det mørkere og mørkere, forklarer Idun (9) før flokken begynner å gå. Pål har nettopp spurt om småspeiderne vet

hvorfor det blir mørkt om kvelden.

Turen starter fra Solemskogen i Lillomarka. Den tar cirka en og en halv time gjennom skogen. Underveis får småspeiderne testet nattsynet sitt ved å gå på stien uten lys og lykt – og litt inni skogen hvor det ikke er gjenskinn fra lysene i byen like ved. Men det er noen som ikke klarer å la hodelyktene være slukket hele tida. – Dette er jo ikke en mørketur, sier en småspeider, litt oppgitt. – Det er en «lysetur»!

TETT TÅKE

Stien går opp til et utsiktspunkt. Når

det ikke er tåke, er det fin utsikt over Groruddalen. Men i dag ser vi ingen ting. Det er en fin tur likevel! Mørketuren avsluttes med varm kakao og bål ved det lille tjernet som heter Isdammen. Flokken går en slik mørketur hvert år. Denne gangen var det 28 barn og en del voksne som var med på turen.

– Et par stykker valgte å snu rett etter at vi hadde startet, for de kjente seg ikke så sikre i mørket. Noen få synes dette er litt skummelt, forklarer leder Pål.

PATRULJEDYRET

TEKST: CHRISTIAN SANGEREID | FOTO: BARNEY MOSS FLICKR-CREATIVE COMMONS

Mål:
F-8

En liten bjørn?

I sist blad kunne du lese om gaupa. Et annet dyr som er vanlig å bruke som patruljenavn, er jerv.

Jerven er det største rovdyret i mårfamilien. Den kraftige kroppsbygningen kan gjøre at det minner om en veldig liten bjørn. En voksen hannjerv veier mellom 12 og 18 kg og er rundt en meter lang fra snuten til haletipp. Halen er buskete og rundt 30 cm. I Norge finnes det bare rundt 324 voksne jerv fordelt over nesten hele landet, og de står i fare for å dø ut.

LIKER SEG PÅ FJELLET

Jerven lever over store områder. Den trives best på fjellet, men kan

trekke ned i skogområder på vinteren hvis det er mye snø. Jerven lever stort sett alene og bruker de samme hiene om og om igjen. Om vinteren spiser jerven reinsdyr. Om sommeren spiser den i tillegg fugler, planter, sau og små og mellomstore dyr som lemen, hare og rev. Den forsyner seg også av døde dyr, hvis den finner det. Jerven har kjempegod luktesans og kan lukte døde dyr på lang avstand. Den drar ofte med seg hele eller deler av byttet mange kilometer for å lagre til senere. Byttet deler den opp og

gjemmer på flere plasser. En hunn med unger kan bruke et slikt matlager i opp til et halvt år.

GJENNOM MARG OG BEIN

Jerven har en kjempekraftig kjeve som gjør det mulig for den å spise frossent kjøtt og knuse tykke bein for å komme inn til den næringsrike beinmargen.

Når de blir født, veier jervungene 80-90 gram og er 12 cm lange. Pelsen er da helt hvit, øynene er lukket og de har ingen tenner. Etter et halvt år er de nesten utvokst og klarer seg selv. Da forlater de familien for å prøve å danne sin egen familie.

Premiequiz

for bevere og småspeidere

Mål:
K-3

En speider har tegnet en tegning hun kaller «Jordas hånd». Hva skal skje med den?

- ☐ Den skal bli en skulptur i Slottsparken i Oslo.
- ☐ Den skal stilles ut på kunstmuseum.
- ☐ Den skal henge på statsministerens kontor.

Hvorfor kan jerven bite veldig hardt?

- ☐ Fordi den skal forsvare seg mot bjørner.
- ☐ Fordi den skal bite seg fast i tykke greiner når den klatrer i trær.
- ☐ Fordi den må kunne tygge frossent kjøtt om vinteren.

Hva hadde småspeiderne med seg på mørketur?

- ☐ Fyrstikker
- ☐ Hodelykter
- ☐ Fakler

Hva har Aniana fra Sør-Sudan tegnet?

- ☐ Et hus.
- ☐ Et ambulansfly.
- ☐ Et brudepar.

Hva ser du hvis du går inn i et av husene som flyktningene i Nord-Uganda bor i?

- ☐ Det er ikke møbler der, bare tepper.
- ☐ Det står køyesenger langs veggene.
- ☐ Det er alltid noen som sover der.

Hva har Brenda lyst til å bli når hun blir voksen?

- ☐ Lege
- ☐ Pilot
- ☐ Lærer

Luka Skerlavaj fra Kjelsåsspeiderne vant fargeleggingsbok og fargeblyanter, og **Sondre Flom** fra 1. Sandsvær speidergruppe vant speider-Lego-sett Skitur i premiekonkurransen i Speideren nr. 3/2017. Neste gang kan det være du som er blant de to heldige vinnerne som får en flott premie fra Speidersport! **Svarfrist: 30. mars**

Vinn

eller

Finn
rett svar i
bladet!

Navn:

Adresse:

Postnr./sted:

Telefonnummer:

E-post:

Hvis jeg vinner, vil jeg helst ha

- ☐ Speider-Legosett
- ☐ Fargeleggingsbok og fargeblyanter

**KLIPP UT, ELLER
KOPIER SIDEN, OG
SEND DEN TIL**

Norges speiderforbund,
Postboks 6910 St.
Olavs plass, 0130 Oslo.
Merk konvolutten med
Speideren

HODEBRY & VITSER

TEKST: KIRVIL KAASA

Mål:
K-3, 4

Her kan du teste deg selv på kryssord og lete etter ord som har gjemt seg, le av vitser og kose deg med tegneserier. Løsningene på hodebryet står på side 24.

Klarer du å finne løsningsordet?

Det er noe lite og lett som mange bruker både på tur og ellers!

Lages av melk					
Stuemøbel					
På potene til mange rovdyr					
Fisk som lever i ferskvann					
Hadde kongen på hodet i gamle dager					
Smelter					
Tøybit til å tørke noe med					
Plagsomt insekt som biter					
Stort dyr som spiser høy					
Stor og skummel figur fra eventyr					

Hva har gjemt seg her?

Blant bokstavene har vi gjemt 15 ting som er lurt å ha med på overnattingstur eller på speiderleir. Finner du alle ordene? De står både vannrett (bortover) og loddrett (nedover).

T	I	H	Å	N	D	K	L	E	S	X	R	E	K	S	U	L	L	S	O	K	K	E	R
P	L	S	Æ	F	E	I	D	G	O	E	Q	H	Ø	C	N	V	U	E	T	O	F	Y	B
S	Y	O	K	D	R	M	S	Z	V	F	K	N	I	V	D	O	P	A	P	I	R	D	M
V	K	S	L	U	E	D	M	E	E	K	H	E	R	B	E	D	R	Å	S	P	E	V	A
A	T	D	F	Å	F	E	O	H	P	L	A	S	T	E	R	Y	P	G	I	F	C	K	T
R	V	P	O	S	E	R	F	I	O	W	T	Å	I	U	L	L	G	E	N	S	E	R	Y
K	O	R	T	S	T	O	K	K	S	R	P	P	E	V	A	N	N	F	L	A	S	K	E
T	R	E	G	N	J	A	K	K	E	F	B	E	P	I	G	D	Å	R	E	T	I	A	D

Hahahahaha!

Har du hørt om gjenferdet som ikke tålte en spøk?

- Mamma, Mamma, jeg har lært meg å skrive!
- Hva har du skrevet, da?
- Jeg vet ikke. Jeg har ikke lært meg å lese ennå!

To fluer fløy over en vulkan.
Den ene ramlet nedi lavaen. -
Kom igjen, din ildflue, sa den andre.

- Er det ikke rart at fuglene finner veien uten kart og kompass?
- Det hadde vel vært rarere om de gjorde det *med* kart og kompass!

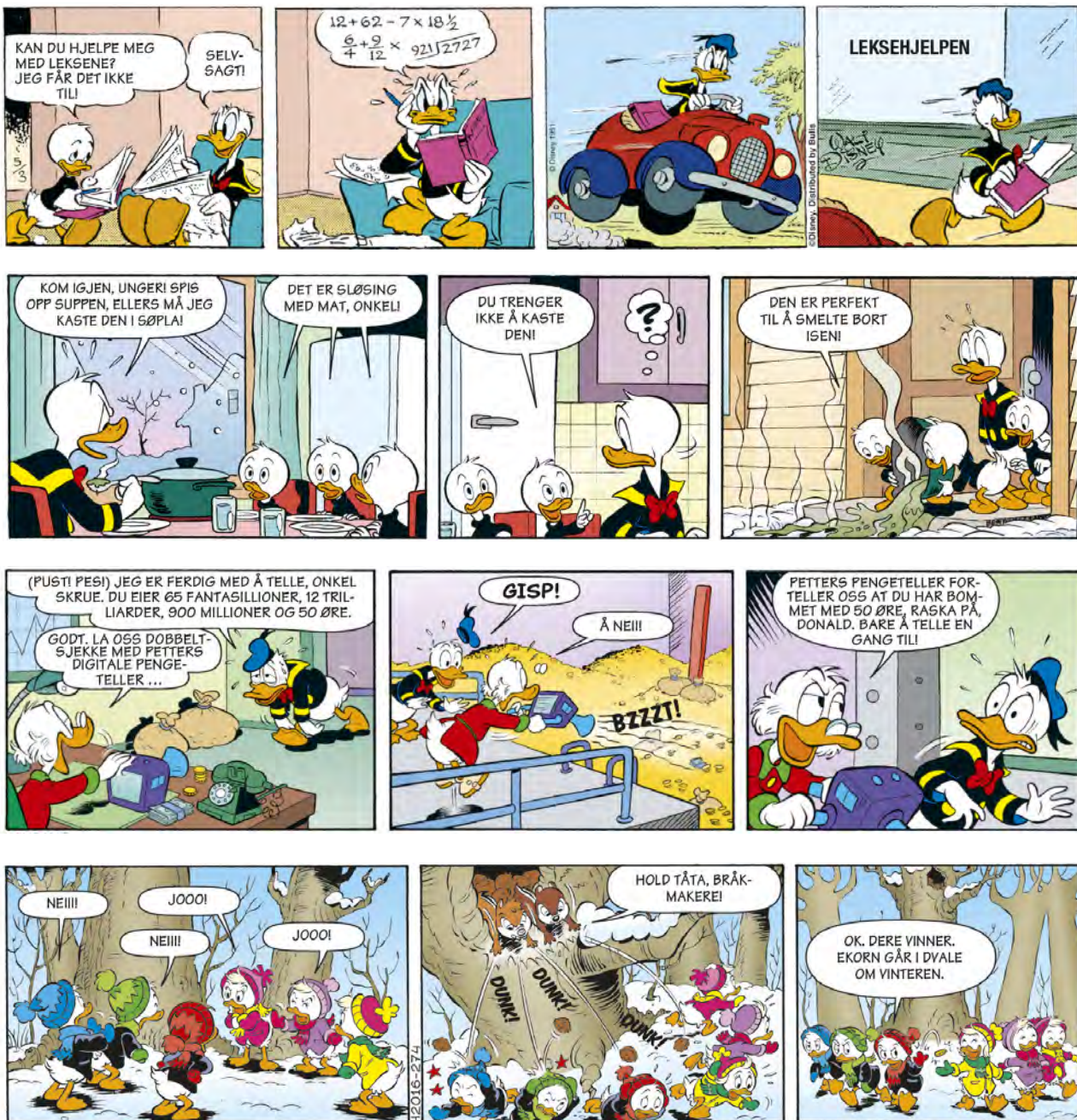
GÅTE:

Vet du hva du får hvis du krysser en speider med et monster?
Svar: Noen som skremmer gamle damer over veien.

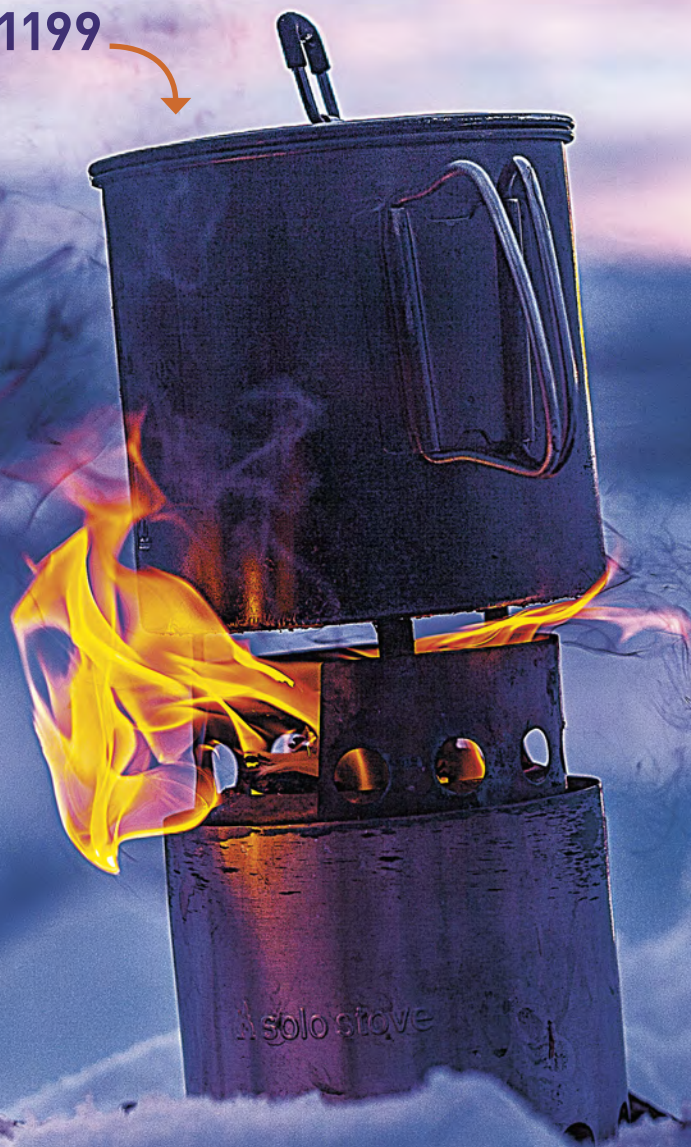
Lille Eilert ble tatt på fersk gjerning i naboens epletre.
- Hva i all verden driver du med, gutt?
- Et eple falt ned, og nå prøver jeg å sette det på plass igjen!

Vitsene og gåten er fra «Leseløve 2»

tegneserier

**BÅLBRENNER
MED KJELE**
kr 1199

VÅR EGEN SPORTSBUTIKK!
www.speidersport.no

VI GJØR VERDEN BEDRE!

FOTO: ALEXANDER VESTRUM | ILLUSTRASJON: KSENIA SAZONOVA

Mål:
L-1, 5,
S-3, 14,
v-1

Kjære speider

Sammen med bladet har du fått et aktivitetshfte som heter *Patruljen i samfunnet – Vi gjør verden bedre!* Jeg håper at du og patruljen din kommer til å ha mye moro gjennom året mens dere jobber med å ta merket. Å ha et eget prosjekt i patruljen, et dere velger selv, planlegger og gjennomfører uten at en leder eller andre voksne bestemmer, er gøy!

En viktig del av det å være speider, er å gjøre noe bra for andre og for verden rundt oss. Hver gang vi gjør en god gjerning, enten det er for noen vi kjenner, for naturen, eller for noen som bor langt unna, og som vi ikke kjenner, gjør vi verden rundt oss bedre. Du har sikkert også lagt merke til at det kjennes bra å gjøre noe fint for andre!

Jeg håper at du og speidervennene dine får mange ideer til noe dere har lyst til å gjøre for andre når dere leser Speideren. Kanskje vil du gjøre ting på egen hånd også? Det er nok av gode saker å engasjere seg i!

I Norge er vi over 30 000 speidere, i hele verden over 50 millioner. Hvis alle hver dag gjør litt hver, får vi til veldig mye bra sammen.

Bli med og gjør verden bedre!

Speiderhilsen

May - Bntt

Speidersjef

VI GJØR VERDEN BEDRE!

TEKST: SAHIL ZAFAR | FOTO: CF SALICATH, AWEITH, SÆTRE SPEIDERGRUPPE | ILLUSTRASJON: KSENIA SAZONOVA

Mål:
S-14

Det du gjør, betyr noe

En viktig del av det å være speider, er å ta vare på verden rundt oss. Det gjør vi ved å være engasjert. Men hvordan skal du bruke engasjementet ditt?

Når vi engasjerer oss, er vi med på å gjøre verden bedre på ulike måter. Endringer kommer av engasjement, så det er veldig viktig med engasjement for at verden skal gå fremover.

FINN NOE DU SYNES ER GØY

Det er mange forskjellige måter å forandre verden på, men det er viktig at du gjør noe du synes er gøy! Uansett hva du bryr deg om, er det alltid noe du kan bli engasjert i. På skolen kan du bli med i elevrådet og foreslå saker som du synes er viktige. Hvis du heller er mer opptatt av miljøet, kan du også bli med i Miljøagentene eller i Natur og ungdom!

Som speider er det flere ting å engasjere seg i. Du kjenner nok allerede til Speideraksjonen. Om gruppa di ikke deltar på

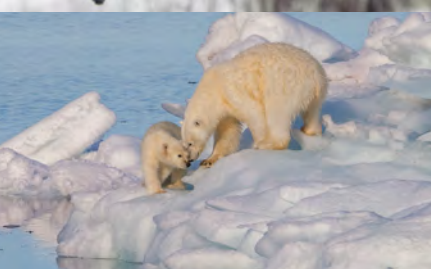

Speideraksjonen, kan du og patroljen foreslå at dere skal bli med! Det er også mange speidermerker som handler om å engasjere

seg. Bare spør en speiderleder, eller gå inn på speiderbasen.no for å finne merker du og patroljen din kan ta.

VÆR MED OG BESTEM

Du kan også være med og bestemme i din egen speidergruppe. Snakk med en av lederne dine om hva du ønsker mer eller mindre av, eller hva som burde bli annerledes. Fra du er 13 år, har du muligheten til å prøve å bli med på Speiderforum. Det arrangeres annethvert år, og det neste skal være til høsten. Her deltar speidere fra hele landet, det velges to fra hver krets og hvert korps. Sammen diskuterer de hvordan speideren skal bli enda bedre. Her kan du være med og påvirke hvordan speideren skal være for hele landet!

Flere ideer til deg som vil engasjere deg – i og utenfor speideren:

Ta gode valg for å gjøre verden bedre – si nei til plastposer, kjøp brukt, reparer i stedet for å kaste, arranger byttekvelder, reis kollektivt eller bruk sykkel eller beina.

Kildesorter søppelet hjemme og plukk søppel på patruljetur.

Påvirk vennene dine til å engasjere seg og til å ta gode valg.

Diskuter i klassen – prøv deg mot andres meninger.

Si fra hvis du mener noen oppfører seg dårlig.

Les innleggene på Si;D, og skriv gjerne et innlegg selv.

Bli med på Patruljen i samfunnet!

Les aviser og følg med på nyheter, også lokale nyhetssaker.

Engasjer deg i diskusjoner, delta i aksjoner, demonstrasjoner og fakkeltog.

Ta speidermerker som handler om å gjøre en positiv forskjell, for eksempel fordypningsmerker.

Delta på speiderarrangementer utenfor din egen gruppe, kanskje til og med i et annet land. Mulighetene er mange!

Bli med i en organisasjon som jobber for noe du er opptatt av. Det finnes mange for ungdom – flere enn du vet om, og for veldig mange saker og temaer.

VI GJØR VERDEN BEDRE!

TEKST: CARL-FREDERIC SALICATH

Sett ring rundt svaret du synes passer best for deg og finn ditt type engasjement.

Er du engasjert?

Hva slags engasjement er typisk deg?
Ta vår lille uhøytidelige test!

Du hører om at det er funnet en hval på en strand i Norge, og at magesekken er full av plast. Hva gjør du?

- A** Bestemmer meg for å starte en underskriftskampanje for å få slutt på bruk av plastposer. Nå!!
- B** Leser alt jeg kan finne om hvordan plastsøppel påvirker livet i havet, og foreslår at klassen skal ha et prosjekt om hva som skjer med plast som kastes i naturen.
- C** Sender en e-post til klima- og miljøministeren og spør hva han og regjeringen gjør for å få slutt på problemet. Jeg vil ha en løsning!
- D** Blir sint og lei meg for at tankeløse mennesker gjør at dyr må lide, og håper at noen snart gjør noe skikkelig med problemet.
- E** Bestemmer meg for å følge Natur og ungdom på Facebook.

Noen deler ut flyere på gata om et samfunnsproblem. Hva gjør du?

- A** Sier nei takk på en hyggelig måte, for flyere bruker så mye papir. Passer på å si til dem at jeg skal lese om saken på nett.
- B** Pleier å si nei takk, flyere gir bare én side av saken, og jeg trenger mer uavhengige kilder for å finne ut hva jeg mener.
- C** Jeg tar en flyer, leser den der og da. Så diskuterer jeg saken i minst 20 minutter med dem som ga meg den.

- D** Tar med en flyer, sier høflig «ja, takk», men ser ikke på den før jeg rydder i lomma en uke etterpå.
- E** Uff, nei, jeg går i lang bue rundt, tenk om de vil prate med meg også!

Demonstrasjon på torget kl. 12 på lørdag. Er du med?

- A** Må sette meg inn i saken for å bestemme meg. Hva hvis jeg ikke er helt enig?
- B** Demonstrasjoner blir fort mye bråk, jeg liker bedre et foredrag om saken. Etterpå kan jeg bestemme meg for hva jeg mener.
- C** Demo? Jeg kommer! Trenger dere hjelp til å male bannere?
- D** Kanskje det, hvis bestevennen min skal.
- E** Neei, lørdag? Det passer dårlig, da er det så mye annet jeg har lyst til å gjøre. Men trykker «Deltar kanskje» for å få oppdateringer på Facebook.

Du diskuterer med en lokalpolitiker på Facebook. Du forsøker å forklare din sak. Hun svarer «Det er så bra du engasjerer deg, men ...». Hva gjør du?

- A** Blir så utrolig satt ut av hvor lavmåls voksne kan være. Hallo, jeg prøver å få deg til å ikke ødelegge kloden!

- B** Overser det! Jeg fortsetter i stedet å forklare mer detaljert hva jeg mener.
- C** Skriver leserinnlegg til lokalavisa om voksne som ikke tar ungdom på alvor i debatter.
- D** Sier «takkk», for det var litt hyggelig å høre.
- E** Trykker «like».

Kommunen vil hogge ned skogen ved speiderhuset og bygge et kjøpesenter. Hva gjør du?

- A** Finner frem kjetting og låser for å lenke oss fast i trærne. Hvem blir med meg!?
- B** Jeg setter i gang patruljen med å kartlegge skogen for sjeldne arter. Du vet aldri, kanskje finner vi en sjelden bille som kan stoppe byggeplanene!
- C** Arrangerer debatt mellom utbyggerne, ordføreren, politikere fra flere partier og speidere fra gruppa for å få frem alle sidene i saken.
- D** Det var jo leit, kanskje jeg kan skrive et leserinnlegg i lokalavisa?
- E** Oppretter en Facebook-gruppe mot utbyggingen – de skal vite at vi er mange som vil beholde skogen!

Patruljen din vil delta i Patruljen i samfunnet. Dere skal bestemme dere for hvordan dere vil bidra til å gjøre verden bedre. Hvordan går dere fram?

- A** Jeg er den mest engasjerte i patruljen min, så det greieste er å la meg velge. Det blir uansett en veldig god sak å jobbe for!
- B** Kanskje vi kan ringe noen som jobber i kommunen og be om forslag til hva som trengs å gjøres der vi bor, og som det er nyttig at vi speidere hjelper til med.
- C** Vi bør velge noe som det er lett å få oppmerksomhet om i lokalavisa. Da gjør vi noe bra og viser andre at speiderne engasjerer seg. Det er viktig!
- D** Jeg synes ikke at det trenger å være så stort. Kanskje vi bare skal rydde søppel i skogen rundt speiderhuset, eller besøke noen gamle som er ensomme.
- E** Jeg håper at vi blir fort enige, og at de andre synes at mine forslag er gode, for jeg vil helst at vi skal gjøre noe jeg synes er gøy.

Resultat:

Flest A - Du er veldig opptatt av kjernesaken din og engasjerer deg for å få den gjennom. Du har bein i nesa og står for meningene dine. Husk at ikke verden er helt sort og hvit. Andres saker kan også være verdt å høre om.

Flest B - Du er nysgjerrig på verden og går ikke av veien for å mene noe om en sak, bare du vet nok om den først. Du kan mye om ulike temaer og er ivrig etter å lære mer!

Flest C - Du er en politiker-spire som liker å ta tøffe debatter, og du er ikke redd for å si meningen din. Du ser at alle saker kan ses på ulike måter.

Flest D - Du er kanskje ikke så engasjert i de store spørsmålene? Små saker fortjener også å bli trukket frem, og du kan engasjere deg i verden rundt deg på akkurat din måte.

Flest E - Du er veldig engasjert i verden rundt deg, men liker kanskje ikke å bli utfordret av dem som mener noe annet enn det du gjør. Lytt til dem som er uenige med deg, da kan du lære noe nytt og viktig!

VI GJØR VERDEN BEDRE!

AV KIRVIL KAASA

#bedreverden

Speidere og rovere engasjerer seg i mye forskjellig, i og utenom speideren. Her er noen av dem, og litt av alt de er opptatt av!

LAVRANS ÅSEN FELIX, 1. SOLUM SPEIDERGRUPPE, 16 ÅR

Patruljefører, MOT-representant og aktiv i teater

Hva engasjerer deg?

Det som engasjerer meg mest utenfor speideren, tror jeg må være teater. Jeg holder på med det på fritiden og som valgfag på skolen.

Hvorfor er du opptatt av dette?

Grunnen til at jeg holder på med teater er at jeg liker å underholde folk, jobbe sammen med andre for å oppnå samme mål, og at det er veldig morsomt å bare slippe seg løs og ha det gøy. Det er sosialt, lærerikt og mest av alt morsomt.

FOTO PRIVAT

FOTO OF SALICATH

NORA JUNGEILGES HEYERDAHL, TÅSEN SPEIDERGRUPPE, 18 ÅR

VG3 studiespesialiserende linje. Rover. Medlem av sentralstyret til Grønn Ungdom, der er hun koordinator for Klima- og miljøpolitisk utvalg.

Hva engasjerer deg?

– Jeg engasjerer meg for klimaet på kloden, det vil si at jeg er opptatt av menneskeskapte klimaendringer og hvordan de rammer oss. Aller verst går det utover de svakeste her i verden, og derfor er engasjementet for klimaet både et sosialt engasjement og et engasjement for naturen.

Hvorfor er du opptatt av dette?

– Jeg er nok opptatt av klimaet fordi jeg har lært mye om det. Men det er ikke alle som lærer om klimaendringene som blir engasjert, så det ligger mer bak enn det: Jeg blir redd og stressa av det jeg vet, og den beste måten å takle det på, er å engasjere seg. Det er litt som når en du er glad i er alvorlig syk – du gjør alt du kan for å støtte og hjelpe, fordi du er redd og lei deg for at personen skal forsvinne. Slik er det med klimaet for meg.

RUNA RAASTAD, BØLER SPEIDERGRUPPE, 13 ÅR

Patroljefører, opptatt av bøker, tegning og kunst

Hva engasjerer deg?

– Jeg er opptatt av mye forskjellig, men hvis det er én ting jeg skal trekke fram, så er det at mange – både voksne og barn – ikke synes det er så viktig å være ute i naturen. Vi bor i byen, og er jo ute i gatene, men det er noe helt annet å være ute i skogen! Når vi har orientering i gymtimene, er det mange i klassen min som ikke kan lese kart. Det skjønner jeg, det kan jo være litt vanskelig hvis man ikke har lært det og trent på det. Men jeg ser at det er mange som har liten stedsans når de er ute i skogen. De går helst ikke utenfor stien, for de greier ikke å orientere seg og har dårlig stedsans. De er redde for å gå seg vill.

Hvorfor er du opptatt av dette?

– Fordi jeg synes alle fortjener å få kjenne på den roen du får i skogen. Dessuten er lufta mye friskere der

enn i byen. Jeg prøver å overbevise dem i klassen min, prøver å lære dem hvordan de bruker kartet, og så forklarer jeg dem hvordan de lett kan finne veien til fine steder, som Rustadsaga. For da går de kanskje dit og ser hvor fint det er. I Norge har vi fantastisk natur, og jeg synes det er dumt hvis det er noen som ikke får oppleve det!

FOTO PRIVAT

FOTO STEIN STYVE

IRENE ALGARHEIM RISAN, 1. LIER SPEIDERGRUPPE, 17 ÅR

Konfirmantleder i Frogner menighet, ung arrangør på Lier Musikkverksted. Rover. Jobber også for Ungdommens Kulturmonstring (UKM).

Hva engasjerer deg?

– Jeg er veldig engasjert i det å gi andre unge mennesker et sted å være og å skape tilhørighet for dem! I tillegg til å bidra på Lier Musikkverksted, har jeg nylig begynt å jobbe med UKM. En ting jeg liker veldig godt med det, er at det handler om samhold og motivasjon – ikke om konkurranse.

Hvorfor er du opptatt av dette?

– Jeg kom inn på Lier Musikkverksted i en tøff tid i livet mitt, og det ga meg et skikkelig løft. Det har jeg så lyst til at andre også skal få oppleve, for det er kjipt å gå å føle på at en ikke hører til, for eksempel i håndballgjengen eller fotballgjengen. På Musikkverkstedet kan alle være med – som i speideren.

DANIEL NORDENG, MJØLNER SPEIDERGRUPPE, 22 ÅR

Varamedlem til styret i Elverum-Åmot AUF og leder i Alces-Alces, roverlaget i speidergruppa. Jobber som kokk/servitør på Kafe Øst i Elverum.

Hva engasjerer deg?

– Homopolitikken! Jeg kjemper for skeives rettigheter, det har jeg gjort i flere sammenhenger, blant annet i Skeiv ungdom og i AUF. Det er

mange saker som gjelder skeive som det er viktig å kjempe for, og det nytter. Ett eksempel: Før måtte transpersoner sterilisere seg for å bytte juridisk kjønn. Slik er det ikke lenger, heldigvis!

Hvorfor er du opptatt av dette?

– Dette gjelder meg, jeg er selv trans, og mange med meg. Ikke minst kjemper vi for at de som kommer etter oss skal få det enklere. Jeg ble født biologisk kvinne, men i starten av 2016, gikk jeg ut offentlig med at jeg er transperson. Den gangen fikk ikke jeg bytte juridisk kjønn, med mindre jeg valgte å ta en operasjon som fjernet mine reproduktive organer. Denne loven ble fjernet sommeren 2016, og med et lite skjema senere, så fikk jeg M i passet mitt!

FOTO PRIVAT

Les hva som engasjerer roveren og elverådslederen Ole Kristian på neste side

OLE KRISTIAN LONA MOA, STJØRDAL SPEIDERGRUPPE, 16 ÅR

VG1 Elektro, elevrådsleder og rover, roverombud og PR-ansvarlig for Påskeleiren 2018 for rovere.

Hva engasjerer deg?

– Jeg går første året på videregående, og er leder for elevrådet på skolen min. Det var jeg også på ungdomsskolen, og syntes det var artig. Da jeg begynte på VG1 Elektro i høst, tenkte jeg at det kunne være fint å få fortsette med det vervet. I valgtalen min sa jeg blant annet at jeg mener det er for lite fokus på psykisk helse. De utfordringene mange ungdommer har, må anerkjennes av flere. Jeg er også opptatt av å bryte ned de fordommene som er knyttet til det å velge en yrkesfaglig utdanning og å være elev på yrkesfag.

Hvorfor er du opptatt av dette?

– En del, både voksne og unge, tenker at det ikke er aktuelt å velge yrkesfag hvis du får gode karakterer, at du heller bør gå studiespesialisering, og motsatt.

Det finnes en oppfatning av at de som velger yrkesfag ikke er opptatt av skole, at de er «verstinger». Derfor kan jeg, som elevrådsleder og yrkesfagelev, være en som viser at det ikke stemmer!

Hvordan jobber dere med dette i elevrådet?

– Vi har blant annet henvendt oss til karriereveilederne på ungdomsskolene for å få dem med på å forbedre holdningene til det å velge yrkesfag.

Før OD-dagen i høst søkte jeg om å få jobbe hos ordføreren i kommunen og fikk ja. Jeg jobbet der hele dagen, blant annet gikk jeg gjennom budsjettvedtak sammen med varaordføreren. Det var en bra dag, og lokalavisa kom og lagde en sak om det. Det er også en måte å bekjempe de negative holdningene som rammer elever på yrkesfag på!

Fasit

Oppgavene finner du på side 14.

Kryssord

O	S	T		
S	O	F	A	
K	L	Ø	R	
A	B	B	O	R
K	R	O	N	E
T	I	N	E	R
K	L	U	T	
K	L	E	G	G
H	E	S	T	
T	R	O	L	L

Hva har gjemt seg her?

R	B	M	A	T	Y	E	D
E	Y	D	V	K	R	E	A
K	F	I	R	P	E	C	K
O	T	P	Å	S	I	F	T
L	U	P	R	G	E	N	L
L	V	O	D	P	Y	L	G
U	N	V	D	E	R	L	L
S	C	V	B	E	R	U	V
K	Ø	I	R	B	E	I	E
E	H	N	F	R	A	S	P
R	Q	K	H	A	T	Å	P
X	E	F	K	L	W	P	B
S	O	V	E	P	O	S	E
E	G	Z	E	H	I	K	K
L	D	S	M	O	F	K	K
K	I	M	D	E	F	O	K
D	E	R	E	F	E	T	A
N	F	D	U	Å	S	T	J
Å	Æ	K	L	F	O	S	G
H	S	O	S	D	P	R	E
I	L	Y	K	T	V	K	R
T	P	S	V	A	R	K	T

SPEIDERAKSJONEN 2018

FOTO: SILJE KROKEN

**En million har
flyktet til Uganda fra
krigen i Sør-Sudan.
Det går mest utover
barn og ungdom.**

Gjennom Speideraksjonen 2018
samler speidere over hele Norge inn
penger til utdanning for barn og
unge fra Sør-Sudan.

Les mer på
de neste
sidene.

← Aniana
Sarah

SPEIDERAKSJJONEN

TEKST: KIRVIL KAASA | FOTO: SILJE KROKEN

Mål:
L-1,
S-14

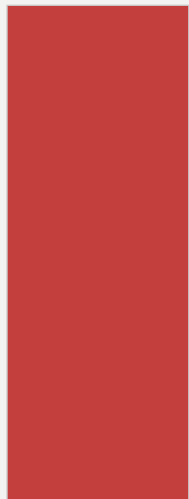
Fakta om Uganda

Uganda ligger omtrent midt i **Afrika**. Landet er mindre enn Norge, men har åtte ganger så mange innbyggere, 41 millioner. Ekvator går tvers gjennom **Uganda**, og det er ganske varmt der hele året.

De som kommer fra Uganda kalles **ugandere**, og mange snakker **swahili** og **engelsk**. «Hei» på swahili heter **jambo** eller hujambo.

Mange ugandere har lite å leve av, de er fattige. Likevel har landet tatt imot cirka 1,4 millioner flyktninger fra nabolandene sine. 1 million av dem har flyktet fra Sør-Sudan.

41 millioner
innbyggere
i Uganda

5,2 millioner
innbyggere
i Norge

1,4 millioner
flyktninger
til Uganda

Norge

JAMBO

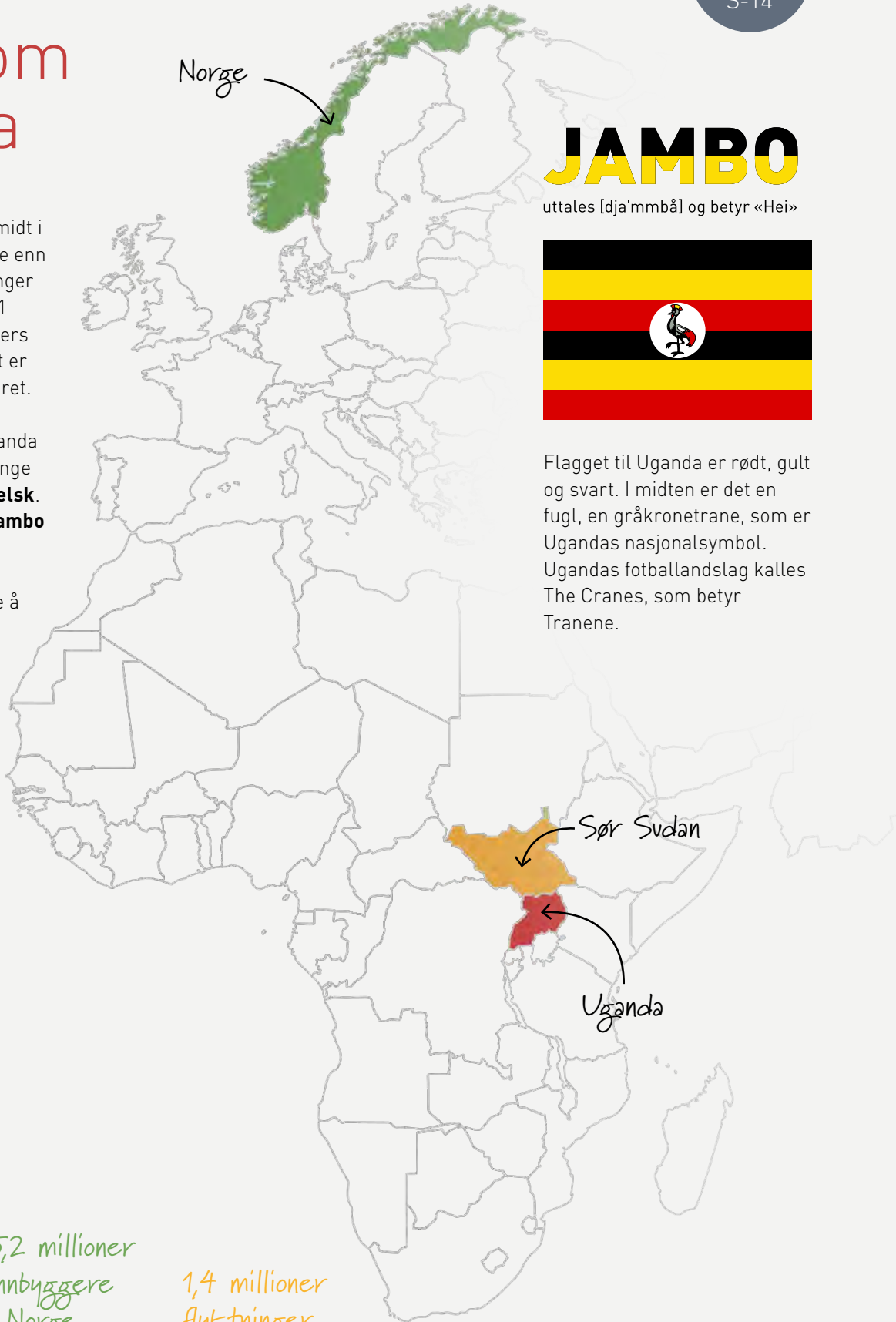
uttales [dja'mmbå] og betyr «Hei»

Flagget til Uganda er rødt, gult og svart. I midten er det en fugl, en gråkronetrane, som er Ugandas nasjonalsymbol. Ugandas fotballandslag kalles The Cranes, som betyr Tranene.

Sør Sudan

Uganda

Derfor må vi hjelpe

Borgerkrig i Sudan

Sør-Sudan blir kalt verdens yngste land, for det er bare syv år siden det ble en uavhengig nasjon. Det skjedde i 2011, da det løsrev seg fra Sudan. Rundt en tredel av Sudans område ble til Sør-Sudan. Delingen av Sudan i to land skjedde etter en borgerkrig mellom myndighetene i nord og frigjøringsbevegelsen i sør.

Ny nasjon og ny krig

Gjennom en folkeavstemming ble innbyggerne i Sør-Sudan enige om at de ville være en selvstendig stat, men ellers var det mye de var uenige om. Da løsrivelsen fra Sudan var gjennomført, fikk Sør-Sudan sin egen regjering. Men etter bare to år ble verdens nyeste nasjon igjen kastet ut i borgerkrig.

Krigen fortsetter og menneskene flykter

Få uker etter at krigen startet, ble tusenvis av mennesker drept og hundretusenvis flyktet fra hjemmene sine. Krigen har gjort at det er mangel på mat, så innbyggerne i Sør-Sudan sultet. Tørken som har rammet landet gjør det enda verre. Krigen er en vanskelig konflikt. Selv om det er gjort flere forsøk på å skape fred, og en avtale om fred til og med er undertegnet, fortsetter krigen. Menneskene i Sør-Sudan flykter for livet. Hver dag rømmer flere tusen over grensen til nabolandet Uganda. De vet ikke når de kan reise hjem igjen.

→ Dette hjelper

Hva gjør Flyktningshjelpen i Uganda?

Uganda er nå landet som tar imot flest flyktninger på det afrikanske kontinentet. Nesten alle som kommer fra Sør-Sudan er kvinner, barn og ungdommer. I Uganda sørger Flyktningshjelpen for rent vann, utdanning og matsikkerhet for mennesker på flukt. Det betyr blant annet å:

- › lære opp mennesker i hvordan de kan dyrke mat og bruke det de dyrker
- › sørge for skole og yrkesopplæring for barn og unge som ikke har noe

- skoletilbud
- › sørge for rent drikkevann på skolene
- › bygge boliger for lærere
- › holde kurs for lærere
- › bidra til å bygge nye klasse-rom, bibliotek, kontorer og toaletter på skolene
- › skaffe pulter, stoler og tavler
- › skaffe såkorn og redskaper til å dyrke jorda

FLYKTNINGHJELPEN
NORWEGIAN REFUGEE COUNCIL

Skole for barn i krigsområder

Skole til barn på flukt fra krig er noe av det viktigste Flyktningshjelpen jobber med. I 2016 ga Flyktningshjelpen skoletilbud / støtte til utdanning til mer enn 700 000 barn og ungdommer i områder med krig og uro. De har som mål å sikre et skoletilbud for 1 million hvert år innen utgangen av 2018.

Å gå på skole betyr mye for barnas utvikling. Der kan de bearbeide vonde opplevelser, og få en slags normal hverdag på et sted som kjennes trygt og godt. Skole og utdanning er også viktig for å bygge opp igjen landet når det blir fred. Flyktningshjelpen gir barn og ungdom mulighet til å ta igjen tapt skolegang, og jobber for at både jenter og gutter skal ha like muligheter til å lykkes. Det er ingen selvfølge i alle land!

SPEIDERAKSJONEN

TEKST & FOTO: SILJE KROKEN

Dagbok mot vonde drømmer

ALP-PROGRAMMET = ACCELERATED LEARNING PROGRAM

Flyktninghjelpen har samarbeidet med myndighetene i Uganda om å utvikle et opplegg som gjør at ungdommer i løpet av tre år gjennomfører syv års pensum fra grunnskolen. Det er krevende, men elevene er ivrige etter å lære.

- For to år siden flyktet Brenda (14) og familien fra Sør-Sudan.
- For Brenda, som elsker å skrive, ble flukten starten på et nytt liv.

SAVNER IKKE LIVET I SØR-SUDAN

Brenda, tre søsken og bestemoren flyktet fra Juba, hovedstaden i Sør-Sudan i mars 2016. Det er i Juba det har vært mest konflikt og uro de siste årene, på grunn av borgerkrigen i landet. Brenda vil ikke tilbake til hjemlandet. – Jeg savner ikke livet i Sør-Sudan, her i Uganda er det rolig og trygt.

Nå bor de i byen Adjumani i Nord-Uganda. Brenda og broren Brayan (15) har fått plass på en av Flyktninghjelpen sine skoler, på et program som heter ALP (Accelerated learning program). De to yngste søsknene går på en vanlig skole i Adjumani. I Sør-Sudan fikk ikke de fire barna gå på skolen på grunn av krigen.

LÆRER Å TAKLE MINNENE FRA KRIGEN

På Flyktninghjelpens skole har Brenda et fag som skal hjelpe elevene med vonde drømmer og tanker som de har etter å ha opplevd krigen i Sør-Sudan. Da bruker de tegning og skrijving for å uttrykke følelsene sine. Brenda liker å skrive dagbok. – Det er godt å skrive ned det jeg tenker og føler, noen ganger skriver jeg også eventyr og later som at jeg er med i historiene selv, forteller hun.

yngre søsknene sine, en jente og en gutt. Hun leker med dem og hjelper dem med leksene. – Jeg liker å lære bort det jeg selv lærer på skolen. Når jeg blir voksen, vil jeg bli lærer.

Hun forteller at etter skolen lager hun først middag til familien sin, og deretter jobber hun i to timer med leksene. Når hun er ferdig med skolearbeidet, er det fotball som er favorittaktiviteten. – Når vi spiller fotball, møtes alle barna i området og har det gøy. Det er ikke viktig

hvor vi kommer fra, eller hvor gode vi er, alle vil bare ha det moro!

DRØMMER OM Å BLI LÆRER

Brenda liker å passe på de to

SPEIDERAKSJJONEN

TEKST: SILJE KROKEN OG KIRVIL KAASA | FOTO: SILJE KROKEN

Hverdagen i Uganda

||| Hvordan er hverdagen til barn som har flyktet til Uganda? Noen får gå på skolen, andre håper at de snart får gjøre det.

Barn som har flyktet kan ha det leit og trist, og ofte også kjedelig. Mange av barna Silje møtte, går ikke på

skolen. De leker hele dagen og hjelper til hjemme. Det høres kanskje fint ut, men noe av det barn

på flukt savner aller mest, er å få gå på skole!

Når flyktingene kommer til Uganda, blir de tatt imot av blant andre Flyktningshjelpen. De deltar på et møte der de skal bo. Her får de vite hvordan Flyktningshjelpen kan hjelpe til med å gjøre hverdagen

bedre for dem. Her er et bilde fra et slikt møte. Først bor flyktingene i enkle hus av trestokker og teltduk. Seinere bygger mange av dem et mer solid hus til seg og familien. Barna hjelper også til.

Huset bak jenta som skal hente vann, er typisk i Nord-Uganda hvor flyktingene bor. Det er fordi de er lette å bygge. I et slikt hus kan det bo en stor familie. Det kan bli trangt, men om dagen er det kjølig i huset, og om natten holder huset dyrene unna. Møbler er ikke vanlig, de bruker heller tepper. Når kvelden kommer, lager de en seng for hele familien av teppene.

Disse barna går i en av Flyktningshjelpens barnehager. Nesten alle som flykter til Uganda fra Sør-Sudan er barn eller kvinner. En del av dem som får gå på Flyktningshjelpens skoler er voksne. Hvis de har små barn som ingen andre i familien kan passe, kan barna være i barnehagen.

Elevene jobber hardt med skolearbeidet. De skal lære veldig mye på kort tid. Mange bruker flere timer hver ettermiddag på leksene. Noen ganger er godt å lese noe annet, for eksempel et prinsesseblad.

I Uganda bor familiene tett. Mange barn er sammen hele dagen. Disse barna går ikke på skole, men gleder seg til de kan få lære å lese, skrive og regne, og håper at det snart skjer!

Det er vanlig å måtte hjelpe til hjemme. Barna passer småsøsken, lager mat og rydder. Maten blir laget over bål, og en viktig oppgave er å hente ved, slik disse barna gjør. Det ser ut som de ikke har noe imot det!

– Rocke- stjerne og syke- pleier!

TEKST & FOTO: SILJE KROKEN

Iranya Emmanuel (14)

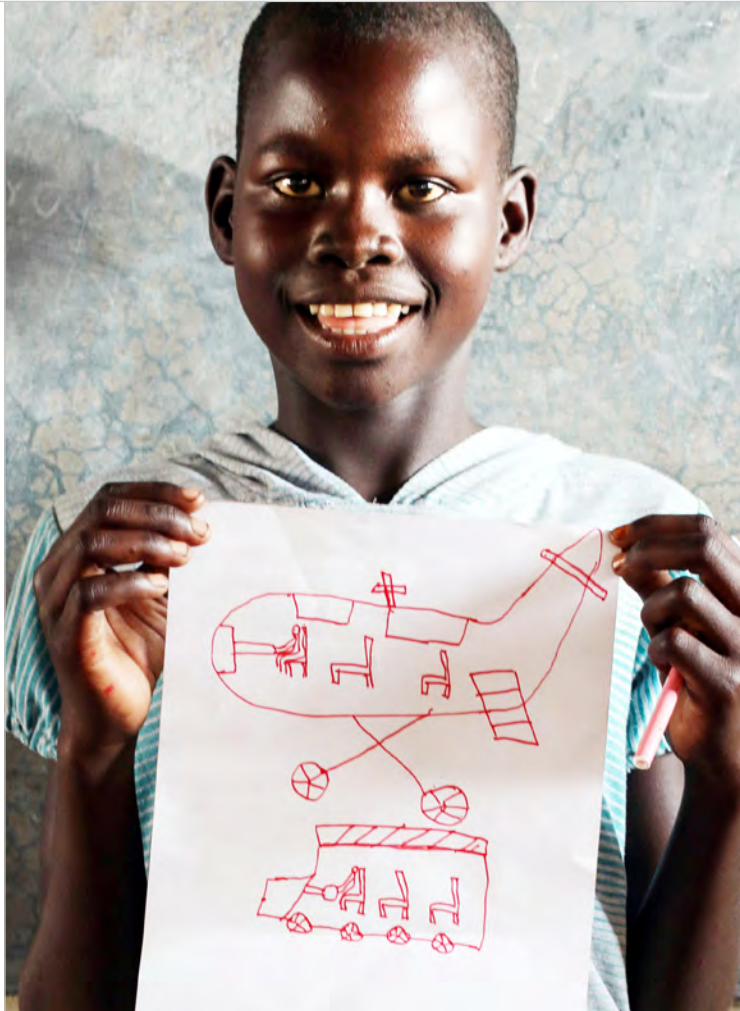
– Jeg vil jobbe som doktor for å hjelpe dem som er syke. Jeg har tegnet et sykehus med skikkelig toalett og meg selv som lege, fordi det er sånn jeg håper fremtiden min skal bli.

Aniana Sarah (16)

– Jeg har tegnet at jeg gifter meg. Jeg vil være en vakker brud, og gifte meg med en snill mann jeg elsker.

Gift Anzoa (14)

– Jeg vil jobbe i ambulansetjenesten. Enten vil jeg jobbe som pilot og frakte syke mennesker i ambulansfly, eller så vil jeg jobbe i ambulansebil.

Cherop Moureen (14)

– Jeg har lyst til å bli både sykepleier, og rockestjerne. Jeg liker veldig godt å synge, men det er også viktig å kunne hjelpe de syke.

– Hva ser du når du lukker øynene og tenker på fremtiden? spurte Silje barna og ungdommene hun møtte i Uganda, og så ba hun dem om å tegne det de håper skal skje.

SPEIDERAKSJONEN

TEKST & FOTO: SILJE KROKEN

Knytt vennskapsbånd som i Uganda!

||| Fotball, «har'n» og å hoppe paradis, er noe av det barna i Uganda gjør når de ikke er på skolen. Jeg lærte dem å lage vennskapsbånd. Og ikke for å skryte, men de digget det!

Da jeg møtte elevene på skolen i Maaji 3, en nybygd skole som Flyktningshjelpen driver, satt de fulle av forventning. Ikke fordi de visste at vi skulle komme på besøk, men fordi de skulle få tilbake resultatene fra årets eksamen. For å lette litt på stemningen, foreslo jeg en aktivitet jeg elsket da jeg var i troppen, nemlig å lage vennskapsbånd. De ugandiske fargene på flagget måtte selvfølgelig være med – hva ellers?

SLIK GJØR DU:

1. Begynn med minst 6 like lange tråder. Vil du ha tykkere bånd? Bruk flere tråder, men hold deg til partall
2. Knyt trådene sammen i én ende, dette er begynnelsen din.
3. Sorter fargene slik at mønsteret blir slik du vil ha det.
4. Begynn med venstre tråd (heretter kalt sjefstråden), lag et firetall over tråden nest til venstre.
5. Dra sjefstråden rundt «stammen» på firetallet, og inn i «kjernen» av firetallet.

TRE TIPS TIL SUKSESS

1. Hold det stramt hele tiden, gjør enten som elevene i Uganda gjorde – hold for hverandre, eller tape den knyttede enden til bordet, eller lignende.
2. Legg likt antall tråder med lik farge sammen før du begynner. Hvis du for eksempel har lagt klart to tråder av hver farge, er det mye lettere å få til et fint mønster, hvis de ligger rett fra starten av
3. Hold oversikt over "sjefstråden". Hvis den ytterste tråden er en rød tråd, skal den hele veien gjennom alle de andre og til slutt ende opp "ferdignytt" i motsatt ende.
6. Stram godt til opp til knuten.
7. Gjenta punkt 4–6 helt likt én gang til.
8. Når du er ferdig med tråden som var nest til venstre, er den nå havnet som ny tråd helt til venstre. Ikke bry deg om den akkurat nå.
9. Bruk sjefstråden til å lage nytt firetall med neste tråd som er blitt ny tråd nest til venstre. Gjør likt som du gjorde på punkt 7.
10. Nå har du fått to tråder som er ferdignytt med sjefstråden, og en ny tråd havner nå som neste.
11. Jobb deg gjennom alle trådene til sjefstråden havner helt på høyre side.
12. Du er ferdig med din første rad! Neste sjefstråd blir nå den helt til venstre, som du lagde ditt første firetall med i stad.
13. Bruk den nye sjefstråden til å gjenta punkt 4-7.
14. Knyt så mange rader du vil, avslutt med en enkel knute på enden og knyt start og slutt sammen.

PEFFENS HJØRNE

TEKST: KSENIA SAZONOVA | FOTO: FOTO VERSAGEEK

Lær å snakke sjiraffspråket

For å unngå krangling i patroljen, er det lurt å vite hvordan dere kan snakke sammen uten at det blir dårlig stemning. Det vi sier, og måten vi sier det på, er ofte årsaken til en krangel eller en konflikt. Prøv heller sjiraffspråket! Det er en metode som er utviklet av Marshall Rosenberg, en ekspert på kommunikasjon.

Sjiraffspråket er en *måte* å snakke sammen på. Man skal snakke fra hjertet. Man skal vise respekt for og ha sympati med den man snakker med. Da blir det lettere for dem som snakker sammen å akseptere og anerkjenne hverandres følelser. Det er ikke alltid lett, men ikke mist motet – les videre!

Den som vil snakke sjiraffspråket, må kunne forklare sine egne ønsker og opplevelser uten å komme med anklager. Så hva betyr det?

- › Bruk «jeg» istedenfor «du».
- › Unngå ord som «alltid» og «aldri».
- › Avslutt med et positivt løsningsforslag, eller still et spørsmål som kan hjelpe dere med å fortsette å diskutere situasjonen til dere finner en god løsning.

Peffens hjørne – forkortet pH – gir deg svar på mye av det du lurer på som peff. Send gjerne spørsmål og forslag til ting du vil lese om i Peffens hjørne til: ks@speiding.no

Sjiraffens hjerte må være kraftig for å klare å pumpe blod helt opp til hodet på toppen av den lange halsen!

EKSEMPLER:

Ikke si: – Nå gidder jeg ikke å være med på patroljemøtene mer, for alle bare bråker hele tiden! Det er skikkelig kjedelig!

Sjiraffspråk: – Jeg synes det er vanskelig å følge med på det som skjer på patroljemøtene. Det er ofte mye bråk, og jeg synes det ødelegger for oss. Kan vi bli enige om noen regler for hvordan vi skal ha det her?

Ikke si: – Jeg sa jo til deg at du skulle ta med ved fra garasjen! Burde visst bedre, for du glemmer jo alltid hva vi har avtalt! Hva skal vi gjøre nå? Spise kald middag?

Sjiraffspråk: – Ja, nå ser det ut som vi ikke har med ved til å lage middagen på. Er det noen som har et forslag til hvordan vi skal løse det?

TENK FØRST – SNAKK ETTERPÅ!

Før du åpner munnen, tenk på hva du vil *oppnå* med det du sier. Vil du bare få ut frustrasjonen din, eller vil du finne en løsning? Hvis du bevisst prøver å straffe eller fornærme den du snakker med, risikerer du både at dere ikke finner noen løsning og at dere blir uvenner!

Øv på å bruke sjiraffspråket når dere diskuterer noe i patroljen. Det kan være vanskelig å komme i gang, men øvelse gjør mester!

BLI EKSPERT PÅ SPOR

TEKST: HANNA MARIA MASTAD | FOTO: PEGGY CADIGAN

Mål:
S-6

Spor er gøy!

Når du går i skogen om vinteren, ser du ofte mange spor etter dyr, både på bakken og på trær. Her er et merke patruljen kan ta for å studere spor nærmere.

Det er seks ting dere må gjøre for å ta fordypningsmerket "Spor". Men ikke vær redde, med litt tid og godt samarbeid i patruljen, klarer dere dette helt fint. Dere skal lage avstøpninger av pote- eller klovavtrykk av minst tre ville dyr. I tillegg skal dere lage avstøpninger av poteavtrykk fra hund og katt. Dere gjøres enkelt ved å bruke plastelina, gips eller lignende materialer. Ved et lite søk på Internett, finner dere ut hvordan dere gjør dette.

Dere skal også tegne spor av ville dyr og fortelle litt om de forskjellige dyrenes atferd og om de i finnes i nærheten av der dere bor. Her kan dere lage for eksempel en fin plakate eller en bildeserie.

Lær dere også å kjenne igjen sporetegn fra svømmefugl, hønsfugl og av fugl som lever i trær.

DRA PÅ SPORTUR

Så skal dere dra på patruljetur og finne minst fem forskjellige

Det er vanskelig å skille mellom hundespør og revespør, men her er det Mikkel som har vært. Reven går også ofte i rett linje, hunder kan vimse mer rundt.

SPOR OG SPORTEGN

- › Avtrykk i snø, sand eller leirjord etter poter og klover.
- › Avgnagde kongler og kvister
- › Hull i gamle trær
- › «Stier» i visst gress og lyng når snøen forsvinner
- › Reir og hi
- › Liggegroper
- › Bæsj, fjær og pels, bein/skjelettrest
- › ... og mye mer!

dyremerkede ting fra naturen.

Dette kan være kvister som rådyr eller elg har gnagd av barken på, avspiste kongler,

groper i snøen etter rype eller andre store fugler har sovet der og mye annet. Ta bilder av de dyremerkede tingene og prøv å finne ut hvilke dyr eller fugler som har satt spor etter seg.

På denne turen skal dere også finne minst fem forskjellige rester etter dyr og fugler. Dette kan for eksempel være fjær, pelsdotter, bæsj og beinrester fra skjelett. Ta bilder av restene og prøv å finne ut hva det er.

Nå kan dere lage en fin utstilling eller en natursti om dyrespør for de andre i troppen.

Lykke til, og husk å ha det moro mens dere jobber med merket!

**SPEIDERLUE
MED REFLEKS**
kr 349

**«VERDENS
BESTE»
ULLHALS**
kr 229

Premiequiz

for stifinnere og vandrere

Mål:
K-3

Hvor mange brødre har Brenda?

- ☐ Tre
☐ To
☐ En

Hva leste speiderne Astrid og Susanne på julegrantenningen?

- ☐ Juleevangeliet.
☐ Et dikt de hadde skrevet.
☐ Fredslysbudskapet.

Hvor mange forskjellige sportegn fra dyr skal dere finne på patruljeturen hvis dere vil ta spormerket?

- ☐ Minst fem.
☐ Minst seks.
☐ Minst åtte.

Finn
rett svar i
bladet!

Hva forteller Runa at hun er opptatt av?

- ☐ At isen i Arktis smelter.
☐ Å spille teater for andre.
☐ At mange unge og voksne ikke er opptatt av å være så mye ute i naturen.

Hvem tente et rekordstort bål av gamle juletrær?

- ☐ Åmli speidergruppe
☐ Åkra speidergruppe
☐ Åfjord speidergruppe

Hva handler Patruljen i samfunnet om?

- ☐ At alle patruljer i speidergruppa vår skal gjøre noe bra for andre.
☐ At alle patruljer skal lære mer om samfunnet rundt seg.
☐ At alle patruljer skal ta så mange speidermerker de kan.

Axel Høstland fra Skedsmo speidergruppe vant førstehjelpssett, og **Tore Løland** fra 1. Vanse speidergruppe vant Speiderboka i premiekonkurransen i Speideren nr. 3/2017. Neste gang kan det være du som er blant de to heldige vinnerne som får en flott premie fra Speider-sport!
Svarfrist: 30. mars.

Vinn

eller

Navn:

Adresse:

Postnr./sted:

Telefonnummer:

E-post:

Hvis jeg vinner, vil jeg helst ha

- ☐ Speiderboka ☐ Alltid beredt førstehjelpssett

**KLIPP UT, ELLER
KOPIER SIDEN, OG
SEND DEN TIL**

Norges speiderforbund,
Postboks 6910 St.
Olavs plass, 0130 Oslo.
Merk konvolutten med
«Speideren»

SPEIDEREN PÅ INSTAGRAM

TEKST: KIRVIL KAASA

@arveskjorestad

@trondheim8

@jonnis72

@benteseljestokken

@kamiasse

@camillidae

@carstenhp

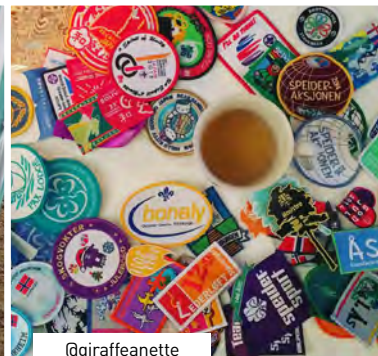
@filosofiere

@kimrians

@gjeddeglefs

@giraffeanette

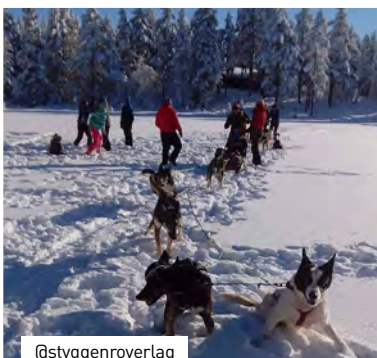
@speidersport

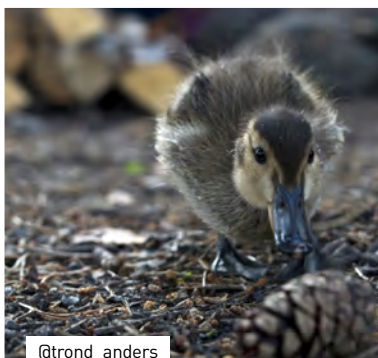
@jonnis72

@speidersport

@styggengeroverlag

@trond_anders

@trondheim8

@trond_anders

@trondheim8

#speiding

Hver uke er tusenvis av speidere med på mange forskjellige morsomme aktiviteter. Her er bilder som speidere over hele landet har delt med oss på Instagram med emneknaggen #speiding.

@tulletanta

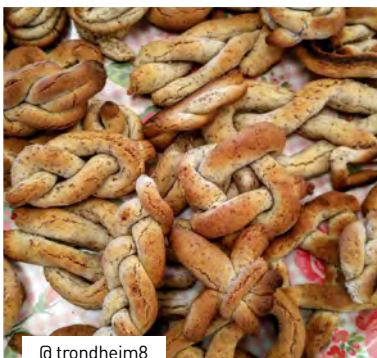
@tvervedspeiderene

@tulletanta

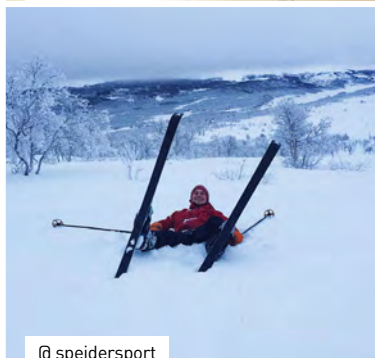
@tulletanta

@trondheim8

@styggengeroverlag

@speidersport

@marthe_2805

TEGNESERIE

AV: FRODE ØVERLI

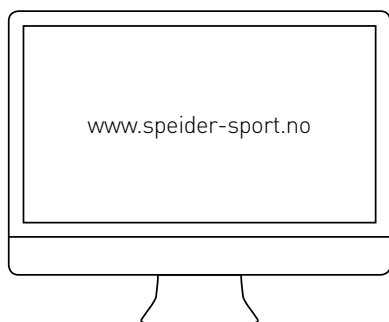
PÅSÅN om... VINTER

Foreldreinformasjon

NY I SPEIDEREN?

Er barnet ditt ny i speideren, og du er usikker på hva som trengs av utstyr? Snakk med lederen i den lokale speidergruppa di. Han/hun vil vite hva som kreves av utstyr der dere bor.

SPEIDERENS EGEN BUTIKK

Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk. Den finner du på Internett, på www.speider-sport.no. Her finner du alt av speiderklær og utstyr, blant annet speiderdrakten.

SPEIDERNE ER PÅ NETT

Norges speiderforbunds nettside er www.speiding.no. Her finner du blant annet kontaktinformasjon til forbundskontoret og informasjon om medlemskap og forsikringer. Følg oss gjerne også på Facebook: www.facebook.com/speiderforbund

Mange grupper har også egne nettsider, spør lederen i speidergruppa di!

Medlemsinformasjon

Som medlem i Norges speiderforbund har du bestemte rettigheter, muligheter og plikter. På denne siden har vi samlet en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap.

MEDLEMSFORDELER

- Mange nye venner
- Unik praktisk kunnskap
- Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
- Mange flotte opplevelser på møter og turer
- Medlemsbladet Speideren for din aldersgruppe tre-fire ganger i året
- Rabatt på leie av flotte speidereieendommer og speiderbåter
- Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund

MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengig av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på denne støtten er avhengig av hvor mange registrerte medlemmer Norges speiderforbund har, det vil si medlemmer som har betalt medlemskontingenten. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelsen. Alle speidere får medlemskort. For at medlemskortet skal bli gyldig må du huske å krysse av for «Kvittering tilbake» eller «Oblat for medlemskort» ved betaling over Brevgiro eller via Nettbank. Du får da tilsendt en oblat fra banken som skal festes på medlemskortet. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og med riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et seks-sifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen, medlemskortet og sammen med adressen på baksiden av Speideren. Nummeret skal blant annet oppgis ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Ønsker du å melde deg ut av speideren må du si i fra til din lokale leder og/eller sende en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse:
St. Olavs gate 25, 0166 Oslo

Postadresse:
Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30 • E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

**#DEN SPEIDERFØLELSEN
NÅR DU ER PÅ SPEIDERTUR
OG FINNER UT ...**

Del speider-
bildene dine
med oss!

Bruk
#speiding
og gjerne
også
**#denspeider-
følelsen**

**... AT DU VALGTE
HELT FEIL SKO**